

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ
КОРУПЦІЇ

Державна антикорупційна програма на 2023-2025 роки

Підрозділ 3.1. Дисциплінарна відповідальність

Дмитро КАЛМИКОВ

Інститут дисциплінарної відповідальності дозволяє:

- ◆ швидко та ефективно реагувати на факти порушень вимог антикорупційного законодавства, стимулюючи добросовісних публічних службовців до належного виконання своїх обов'язків та дотримання правил етичної поведінки;
- ◆ усувати від виконання функцій держави або місцевого самоврядування осіб, які приймають упереджені рішення, використовують надані їм повноваження у власних інтересах та беруть участь у корупційних практиках.

Недосконалість законодавства, яким визначаються підстави та процедура притягнення службовців до дисциплінарної відповідальності, його неузгодженість з антикорупційним законодавством та відверте потурання з боку керівництва дозволяє цим особам уникати дисциплінарної відповідальності за такі правопорушення.

Проект **Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки** пропонує рішення низки таких проблем.

ПРОБЛЕМА 1:

На практиці дисциплінарні провадження відкриваються не більше, ніж у 7-10% випадків вчинення дисциплінарних правопорушень, що зумовлено:

- 1) розгалуженістю, застарілістю та нечіткістю законодавства, яким визначаються підстави та порядок притягнення публічних службовців до дисциплінарної відповідальності;
- 2) потуранням з боку безпосередніх керівників і суб'єктів призначення, а також нехтуванням вимогами законодавства щодо обов'язку притягнення таких осіб до дисциплінарної відповідності.

РІШЕННЯ:

- 1) у ЗУ «ПЗК» визначити **єдиний уніфікований перелік порушень** вимог цього Закону, які є підставами для притягнення осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, до дисциплінарної відповідальності;
- 2) встановити дисциплінарну та адміністративну **відповідальність безпосередніх керівників і суб'єктів призначення** за невжиття заходів щодо притягнення підпорядкованих їм службовців до дисциплінарної відповідальності за порушення вимог ЗУ «ПЗК», а також за невиконання вимог законодавства щодо звільнення таких осіб.

ПРОБЛЕМА 2:

Довільне тлумачення безпосередніми керівниками та суб'єктами призначення вимог ч. 2 ст. 65 ЗУ «ПЗК», а також недоліки законодавства, яким визначаються підстави притягнення службовців до дисциплінарної відповідальності, створює умови, в яких суб'єкти призначання намагаються обґрунтувати, що встановлені судом факти вчинення особою адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, не є підставою для притягнення до дисциплінарної відповідальності.

РІШЕННЯ:

Встановити у ЗУ «ПЗК», що окремою підставою для притягнення публічних службовців до дисциплінарної відповідальності є факт набрання законної сили рішенням суду про притягнення цих осіб до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією.

ПРОБЛЕМА 3:

Уповноважені на притягнення публічних службовців до дисциплінарної відповідальності тлумачать факт закриття судом справи про адміністративне правопорушення у зв'язку із закінченням строку накладення адміністративного стягнення (ст. 38 КпАП України) чи через малозначність правопорушення (ст. 22 КпАП України) як факт, що свідчить про невинуватість особи і вважають, що підстав для притягнення до дисциплінарної відповідальності немає.

РІШЕННЯ:

Встановити у ЗУ «ПЗК», що **окремою підставою** для притягнення публічних службовців до дисциплінарної відповідальності є факт набрання законної сили **рішенням суду про закриття провадження у справі** про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, у зв'язку із:

- ◆ закінченням строку накладення адміністративного стягнення;
- ◆ звільненням особи від адміністративної відповідальності через малозначність правопорушення.

ПРОБЛЕМА 4:

Значна частина безпосередніх керівників та суб'єктів призначення, вважають, що особу, яку вже було притягнуто до кримінальної чи адміністративної відповідальності, не можна притягати до дисциплінарної відповідальності, оскільки це нібито суперечитиме ст. 61 Конституції України .

РІШЕННЯ:

Встановити у ЗУ «ПЗК», що факт притягнення особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, до адміністративної, кримінальної чи цивільної відповідальності за порушення вимог цього Закону **не звільняє її від дисциплінарної відповідальності за це ж правопорушення.**

ПРОБЛЕМА 5:

Суб'єкти, що залучені до процедури притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності не ініціюють відповідні провадження, а вже відкриті призупиняють до того моменту, поки інший суб'єкт (НАЗК, суд, тощо) не надасть «висновку» чи не здійснить остаточну правову оцінку відповідного правопорушення в межах кримінального провадження чи справи про адміністративне правопорушення .

РІШЕННЯ:

У ЗУ «ПЗК» визначити **єдині засади притягнення до дисциплінарної відповідальності** осіб, що порушили вимоги цього Закону, а саме:

- ◆ особи притягаються до дисц. відповідальності незалежно від встановлення за це правопорушення іншого виду юридичної відповідальності, розгляду в межах кримінального, адміністративного чи цивільного судочинства, стадії розгляду, наявності/відсутності кінцевого рішення;
- ◆ відсутність висновку НАЗК щодо наявності/відсутності у діянні особи ознак правопорушення вимог Закону не перешкоджає її притягненню до дисциплінарної відповідальності;
- ◆ безпосередні керівники, а також керівники установ зобов'язані ініціювати відповідне дисциплінарне провадження не пізніше 3 робочих днів з дня фактичного виявлення відповідних підстав.

ПРОБЛЕМА 6:

Значна частина дисциплінарних проваджень закривається через закінчення строку здійснення дисциплінарного провадження або строку накладення дисциплінарного стягнення.

РІШЕННЯ:

Запропоновано встановити у ЗУ «ПЗК», що строк здійснення дисциплінарних проваджень у справах про порушення вимог цього Закону складає **не менше 1 року** з дня відкриття такого провадження, а строк давності накладення дисциплінарних стягнень за порушення вимог – не менше 3 років з дня вчинення відповідного правопорушення.

ПРОБЛЕМА 7:

Аналіз законів, якими наразі визначаються підстави безумовного звільнення з посад різних категорій публічних службовців показав, що підстави пов'язані із набранням законної сили певними рішеннями судів не є узгодженими між собою.

РІШЕННЯ:

встановити у ЗУ «ПЗК», що **безумовними підставами для звільнення публічних службовців є:**

- н.з.с. вироком суду про притягнення таких осіб до крим. відп. за вчинення корупц. або пов'язаного з корупц. правопорушення, а також н.з.с. ухвалою суду про звільнення таких осіб від кримінальної відповідальності;
- н.з.с. рішенням суду про притягнення осіб до адміністративної чи кримінальної відповідальності, яким накладено стягнення/покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю;
- н.з.с. рішенням суду про визнання активів таких осіб або активів, набутих за їхнім дорученням іншими особами, необґрунтованими та стягнення їх в дохід держави.

ПРОБЛЕМА 8:

Безпосередні керівники та суб'єкти призначення не притягають до дисциплінарної відповідальності осіб, щодо яких набрали законної сили рішення судів, через відсутність інформації про їх існування чи набрання ними чинності.

РІШЕННЯ:

Визначено низку заходів, спрямованих на забезпечення інформування безпосередніх керівників та суб'єктів призначення про такі рішення судів, в тому числі передбачено внесення змін до процесуального законодавства положення про те, що суди зобов'язані надіслати копію рішення у справі, яке набрало законної сили, до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи чи організації, у якому (якій) працює особа, стосовно якої така справа розглядалася.

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ
КОРУПЦІЇ

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!